

Magnetyzm i nadprzewodnictwo w domieszkowanym EuFe₂As₂

dr Zbigniew Bukowski

Instytut Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych
Polskiej Akademii Nauk, Wrocław

Diagramy fazowe odgrywają podstawową rolę w zrozumieniu właściwości materiałów. Dokładne ich określenie dla nadprzewodników na bazie żelaza jest kluczowe ze względu na bliskość licznych strukturalnych i magnetycznych przejść fazowych.

Wśród niedawno odkrytych nadprzewodników żelazowych szczególnie ciekawe, właściwości posiada związek EuFe₂As₂. W tym połączeniu żelazo (Fe²⁺) porządkuje się antyferromagnetycznie w postaci fal gęstości spinowej (SDW) w temperaturze T_{SDW}=198 K, dodatkowo momenty magnetyczne Eu²⁺ porządkują się antyferromagnetycznie w temperaturze T_N=19 K, co więcej, chemiczne podstawienie Co, K czy Na lub zastosowanie wysokiego ciśnienia hydrostatycznego prowadzi do wystąpienia również nadprzewodnictwa. Tak więc, EuFe₂As₂ okazuje się być doskonałym układem do badania wzajemnych relacji między nadprzewodnictwem, pasmowym magnetyzmem SDW i magnetyzmem zlokalizowanych elektronów f europu. W układzie tym obserwuje się niezwykle zjawiska, takie jak współistnienie nadprzewodnictwa i ferromagnetyzmu, czy występowanie spontanicznych worteksów.

W skrócie podsumuję wyniki eksperymentalnych badań wpływu pola magnetycznego, ciśnienia hydrostatycznego i domieszkowania chemicznego na strukturę krystaliczną, uporządkowanie magnetyczne i nadprzewodnictwo w EuFe₂As₂.

Przedstawiam nasze wyniki badań neutronograficznych monokryształów EuFe_{2-x}Co_xAs₂ dotyczących zmian struktury magnetycznej wskutek domieszkowania Co i neutronograficzne badania ewolucji struktury magnetycznej Eu(Fe_{0.925}Co_{0.075})₂As₂ pod wysokim ciśnieniem.

Intrygującym jest fakt, że częściowe zastąpienia żelaza niklem w EuFe_{2-x}Ni_xAs₂ chociaż powoduje zniszczenie porządku SDW to jednak (w odróżnieniu od innych nadprzewodników żelazowych typu 122) nie prowadzi do wystąpienia nadprzewodnictwa. Paradoksalnie, wyjaśnienie przyczyn takiego zachowania mogłoby wnieść znaczący wkład do wiedzy o nadprzewodnictwie i magnetyzmie całej grupy nadprzewodników żelazowych. Przedstawiam diagram fazowy EuFe_{2-x}Ni_xAs₂ w funkcji zawartości Ni wyznaczony z danych magnetyzacji i rezystywności monokryształów. Poszukiwanie nadprzewodnictwa w tym układzie przeprowadzono również pod wysokim ciśnieniem do 2.5 GPa i w niskich temperaturach do 50 mK.

Współistnienie nadprzewodnictwa i ferromagnetyzmu w domieszkowanym EuFe₂As₂ jest nie tylko fascynującym podstawowym stanem materii, ale może mieć potencjalne zastosowanie w spintronice czy innych urządzeniach elektronicznych.